

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 56/22
4.3.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Мاستиловић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Миљуш, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., улица ... број ..., чији је пуномоћник Марко Соколовић, адвокат из Ниша, улица Лоле Рибара број 2/1, против туженог “Инсајдер тим” д.о.о Београд, са седиштем у Београду, улица Теразије број 5/7, чији је пуномоћник Борис Богдановић, адвокат из Београда, улица Сремска број 9, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, исправљене решењем истог суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године и о жалби туженог изјављеној против решења Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 4.3.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, исправљена решењем истог суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, исправљена решењем истог суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године у делу става другог изреке, тако што се обавезује тужени “Инсајдер тим” д.о.о Београд да тужиљи АА на име накнаде нематеријалне штете у виду душевних болова због повреде достојанства личности исплати износ од још 60.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 7.10.2021. године, па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, док се у преосталом делу става другог изреке жалба тужиље одбија као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, исправљена решењем истог суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године и решење истог

суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године у делу који се односи на трошкове поступка тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени “Инсајдер тим” д.о.о Београд да тужиљи АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 110.100,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, у преосталом делу.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени “Инсајдер тим” д.о.о Београд да тужиљи АА накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете у виду душевних болова због повреде достојанства личности исплати износ од 60.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 7.10.2021. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом извршења. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде достојанства личности исплати износ од још 440.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 7.10.2021. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Решењем Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, ставом првим изреке, исправљена је пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године тако што у уводу пресуде ред други и трећи, уместо адресе тужиље “..., улица ...” треба да стоји адреса “улица ... број ...”; у изреци пресуде, став трећи ред други уместо износа “60.000,00 динара” треба да стоји износ “99.600,00 динара”; у образложењу пресуде, страна 16 став 6, ред 5 и 6 уместо речи “што укупно износи 60.000,00 динара, што укупно чини износ од 60.000,00” треба да стоји “што укупно износи 99.600,00 динара”. Ставом другим изреке, одређено је да у свему осталом пресуда остаје неизмењена.

Против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године, исправљене решењем истог суда ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, жалбе су благовремено изјавиле парничне странке и то тужилца побијајући је у ставу другом и трећем изреке, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, а тужени у ставу првом и трећем изреке, из свих законом прописаних разлога.

Против решења Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године, жалбу је благовремено изјавио тужени, побијајући га из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку Апелациони суд је нашао да жалба тужених није основана, а да је жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на које се указује жалбеним наводима туженог, јер је изрека јасна и непротивречна сама себи и разлозима пресуде, а у пресуди је дато довољно јасних и непротивречних разлога о битним чињеницама на којима је одлука заснована, тако да пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, у електронском издању Дневног листа “Информер” од ... године објављен је текст са насловом “...” и поднасловом “... АА је на ноге подигла целу Србију са снимком из ..., где је тврдила да педијатри не желе да прегледају њено дете, јер није “по процедури и јер дететов изабрани лекар није радио у истој смени””. У истом тексту је наведено: “Лекари из дома здравља су згрожени овим безочним лажима, а најоштрије су демантовали АА наводе, тврдећи да је дете прегледано пет минута пре настанка спорног снимка”, као и да је: “Лекарска комора осудила ширење негативне слике о здравственим радницима у јавности, посебно јер је реч о измишљотинама”. Даље у тексту је наведено: “Она је изузетно конфликтна личност, врло је бахата и ово није први пут да прави скандале. Раније је направила инцидент на гинекологији, када се потукла са пацијенткињама! А посебно је остала упамћена по специјалном захтеву да јој се уради киритажа на Бадњи дан, због чега је такође правила сцене, што су многи повезали са њеним пређашњим боравком у секти - рекао је добро обавештен извор за “Информер”, који је због АА преке нарави инситуирао да остане анониман.” Такође у тексту је наведено и да је: “АА пре десетак година била члан секте и од тада датира њено проблематично понашање. Тада је била и осуђена због рушења споменика. Има још безброј инцидената који се везују за њено име, ово су само неки, да кажем познатији. У сваком случају жена је за избегавње - закључио је наш извор”. Тужени је издавач електронског издања медија који је регистрован на интернет домену informer.rs. Пре објављивања предметног текста тужени није контактирао тужиљу. Поводом објављених информација тужиља није упутила деманти туженом. Тужиља никада није била члан секте, никада није била осуђивана због рушења споменика, нити је на Бадњи дан тражила да се уради киритажа, већ је дана ... године примљена у Клинички центар ... ради дозвољеног прекида трудноће, који је извршен дана ... године. Због објављених информација тужиља је имала психичких проблема, плашила се да иде улицом, а имала је осећај да је неко прати поготову ноћу када није смела да изађе испред зграде. Плашила се да је неко не повреди, а било ју је и срамота због писања о рушењу споменика. Због објављених текстова проблеме су имали и чланови њене породице. Није запослена и сматра да је више пута одбијена када је конкурисала за посао, јер нико неће да прими жену “која је у секти”.

На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право и то члан 5, 79, 112, 114, 115. и 117. Закона о јавном информисању и медијима, као и члан 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, када је закључио да је тужени одговоран за нематеријалну штету коју је тужила претрпела, због чега је дужан да јој исту надокнади. Првостепени суд је правилно закључио да је за постојање повреде права на част и углед, односно да би информација поседовала лезиону способност, потребно да буду испуњени следећи услови: препознатљивост субјекта информација, лична погођеност субјекта информације и непропорционалност информације, при чему је неистинитост информације услов за повреду права на част и углед. Ценећи најпре допуштеност објављених информација у електронском издању Дневног листа Информер дана године, првостепени суд је правилно закључио да су објављене информације неистините и подобне да повреду углед и част тужиле, при чему тужени исту није проверио са већим степеном пажње, нити је доказао да је пре објављивања информације покушао да оствари контакт са тужиљом, ради изјашњења на информације које имају намеру да објаве. Наиме, у објављеном тексту тужила је означена као члан секте, као конфликтна личност, као бахата и као личност склона скандалима. Такође, у тексту је наведено да је тужила због припадности секти захтевала да јој се уради киретажа на Бадњи дан, као и да је била осуђена због рушења споменика. Имајући у виду наведено, правилан је закључак првостепеног суда да су у предметном тексту изнете неистините и недопуштене информације о тужилци, које су биле подобне да код просечног читаоца изазову крајње негативну оцену онога на кога се та информација односи. Осим тога, довођењем медицинске интервенције тужиле у везу са ритуалним обредима затворене верске групе, и то уочи значајног хришћанског празника за целу хришћанску заједницу, тужила је доведена у увредљив контекст, јер је приказана као особа сумњивих моралних вредности. Овакве информације имале су лезиону способност, због чега је првостепени суд правилно обавезао туженог, као издавача, да тужилци надокнади нематеријалну штету коју је претрпела.

Међутим, одлучујући о висини накнаде штете коју је тужени дужан да надокнади тужилци, првостепени суд није довољно водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима и члана 232. Закона о парничном поступку, а на шта се основано указује жалбом тужиле. Наиме, имајући у виду све околности конкретног случаја, по оцени другостепеног суда правична накнада нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа које је тужила претрпела објављивањем неистинитих информација износи 120.000,00 динара, који износ по оцени овог суда представља правичну новчану накнаду и приближну сатисфакцију за штету коју је тужила претрпела, а све у складу са значајем повређеног добра и циљу коме та накнада служи. Приликом доношења ове одлуке, Апелациони суд је имао у виду и одредбу члана 117. Закона о јавном информисању и медијима и нашао да из изведених доказа и стања у списима предмета не произлази да је тужила покушала да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите у складу са одредбама Закона о јавном информисању и медијима.

Код свега напред изнетог, неосновано се жалбом туженог оспорава правилност утврђене висине накнаде нематеријалне штете садржане у ставу првом изреке, због чега је побијана пресуда у овом делу потврђена.

Како овај суд сматра да правична накнада нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа које је тужила претрпела објављивањем неистинитих информација износи 120.000,00 динара, преиначена је одлука првостепеног суда у ставу другом изреке тако што је тужили досуђен износ од још 60.000,00 динара, на који износ тужили припада право на законску затезну камту почев од досуђења, па до коначне исплате, сагласно одредбама члана 277. и 324. Закона о облигационим односима, док је у преосталом делу става другог изреке, с обзиром да је нашао да је захтев тужиле превисоко постављен, жалба тужиле одбијена као неоснована и потврђена првостепена пресуда.

Без утицаја на другачију одлуку суда у овој правној ствари су и жалбени наводи туженог да новинари нису дужни да утврде апсолутну истину, већ је довољно слободно изразити и објавити информацију, што су тужени и учинили, пошто су претходно проверили истинитост, потпуност и прекло објављених информација, у складу са пажњом примереном околностима конкретног случаја. Наиме, право на част и углед је право на поштовање људске части и заслуженог стеченог угледа лица. Право на углед штити од стварања погрешне представе о лицу које нарушава његово добро. Неистинитост је кључно својство информације када је реч о повреди права на част и углед, а само неистинита информација може да представља клевету као повреду права на част и углед. Са неистинитом информацијом се изједначава и непотпуна информација. Садржина дужности новинарске пажње из члана 9. став 1. Закона о јавном информисању и медијима, се огледа у томе да новинар мора сваку информацију намењену објављивању, пре објављивања да испита у погледу њене истинитости, са пажњом примереном околностима. Прописивање ових дужности служи, с једне стране заштити јавности од неистинитих информација, са друге стране заштити личности на коју се информација односи, а чија би права и интереси могли бити повређени објављивањем неистините информације. Новинар ће испунити дужност новинарске пажње када има довољно основа да информацију сматра истинитом што се не просуђује субјективно, већ је реч о објективној подобности да се изазове убеђење о истинитости. У том смислу, имајући у виду озбиљност последица које објављене информације носе са собом, провера тачности и потпуности објављених информација захтевала је додатно ангажовање туженог, што је у конкретном случају изостало.

На правилност побијане пресуде не утичу ни наводи жалбе туженог којима се истиче да је тужени информацију добио од добро обавештеног извора. Ово због тога што је поступањем туженог на описан начин повређена обавеза дужне новинарске пажње прописане чланом 9. Закона о јавном информисању и медијима, која подразумева напор да се утврди истинитост чињеница што је у конкретном случају изостало, јер су у објављеним текстовима дате информације које не одговарају чињеничном стању. Наиме, поверење тужених у “добро обавештен извор” при чему тај извор нису именовали, не указује да су тужени имали основа да тако прибављене информације сматрају веродостојним и потпуним. Такође, с обзиром да је за стицање уверења о истинитости информације често потребно чути и онога на кога се информација односи тужени је био дужан да ступи у контакт са тужилом ради провере информација, а што није учинио, што додатно упућује на закључак да тужени није на адекватан начин покушао да провери истинитост објављене информације.

Неосновани су и жалбени наводи туженог којима се указује на слободу новинарског изражавања, те да новинари не одговарају за изношење својих ставова и мишљења. Наиме, слобода јавног информисања се не може остварити супротно стандарду новинарске пажње и етике, на штету других лица и на начин који је противан одредбама Закона о јавном информисању и медијима. Вредносни судови јесу слободни, али чињенични нису. Свака тврдња изнета као чињеница, подложна је проверљивости, а приликом изношења чињеница медији немају потпуну слободу, већ морају поступити са дужном пажњом, која пре свега подразумева проверљивост те информације. Тужени нису поступали у складу са својим дужностима и ограничењима, па је првостепени суд правилно закључио да је контекст објављених информација у наведеном тексту стављање тужиље у негативну констатацију и њено омаловажавње, а што је имало за последицу повреду њене части и угледа.

Неосновано се жалбом туженог оспорава правилност изведене оцене доказа и указује на погрешно тумачење исказа парничних странака и саслушаних сведока. Наиме, суд одлучује које ће чињенице узети као доказане по свом уверењу и на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, у смислу члана 8. Закона о парничном поступку. Првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге за оцену исказа парничних странака и саслушаних сведока, а слободно судијско уверење се жалбом не може побијати.

Међутим, одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке ожалбене пресуде и у делу става првог изреке решења Вишег суда у Београду ПЗ. 187/19 од 24.11.2021. године не може се прихватити као правилна, јер је првостепени суд приликом доношења ових одлука погрешно применио одредбу члана 154. Закона о парничном поступку, који у односу на трошкове поступка представља материјално право, на шта основано указује тужиља у жалби. Наиме, парничној странци у случају успеха у спору припадају трошкови који су били потребни за његово вођење, сходно одредби члана 154. ЗПП. Како из стања у списима произлази да је тужиљу у овом поступку заступао пуномоћник из реда адвоката, Апелациони суд сходно члану 153. и 154. Закона о парничном поступку налази да тужиљи, с обзиром на успех у спору, и опредељен захтев за накнаду трошкова парничног поступка припада накнада за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 9.000,00 динара, за приступ на пет одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, на име судске таксе на тужбу и одлуку износ од по 19.800,00 динара, што укупно износи 110.100,00 динара, све одмерено према врсти и висини потраживања са којим је тужиља успела у спору, те важећој Адвокатској и Таксеној тарифи у време доношења ове одлуке, услед чега је донео одлуку као у ставу трећем изреке.

Без утицаја на другачију одлуку суда су и жалбени наводи туженог да је тужиља успела у спору са мање од 1/8 од постављеног захтева за накнаду штете, због чега нема право да од туженог захтева било какве трошкове поступка. Наиме, парничној страници у случају успеха у спору припадају трошкови који су били потребни за његово вођење. Када се ради о парницама за накнаду нематеријалне штете тај се успех странке у спору не оцењује према висини постављеног новчаног износа, с обзиром на то да је то околност која зависи од слободног судијског уверења, па висина потраживања и није позната странци све до окончања поступка. Све наведено не мења чињеницу да је ради доношења судске одлуке и у коначном, ради остварења својег

права странка била принуђена да води парнични поступак. Из наведеног проистиче закључак да правилна примена одредбе члана 153. став 2. ЗПП-а подразумева да је парничној странци потребно признати све трошкове који су били потребни за вођење парничног поступка али када се ради о адвокатским трошковима њихову висину ваља одредити према тарифном разделу који одговара успеху странке у спору.

Испитујући правилност решења Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 24.11.2021. године у преосталом делу, на основу овлашћења из члана 386, у вези са чланом 402. Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана. Наиме, приликом израде писменог отправака пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 187/19 од 7.10.2021. године дошло је до очигледне омашке приликом означавања адресе тужене, па је првостепени суд и по налажењу овог суда, правилном применом одредбе члана 362. Закона о парничном поступку донео ожалбено решење у делу који се односи на правилно означавање адресе тужиле.

Имајући у виду све напред наведено, применом одредбе члана 390. Закона о парничном поступку донета је одлука као у ставу првом изреке, док је одлука као у ставу другом и трећем изреке донета применом одредбе члана 394. став 1. тачка 4. и члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку.

Одлука као у ставу четвртом изреке донета је применом одредбе члана 401. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Одлука као у ставу петом изреке донета је применом одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, па како је тужилца успела са жалбом у другостепеном поступку, то су истој досуђени трошкови за састав жалбе у износу од 18.000,00 динара.

**Председник већа-судија
Весна Мاستиловић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић